

**Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради**

Кафедра «Сестринська справа»

Силабус

навчальної дисципліни

«Основи медсестринства»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

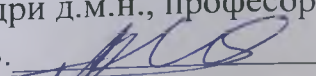
Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітньо-професійна програма: «Екстрена медицина»

Вид дисципліни: обов'язкова

Мова викладання: державна

Форма викладання: денна

Затверджено на засіданні
Кафедри «Сестринська справа»
Протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.
Завідувач кафедри д.м.н., професор
Заболотнов О.В.

1. Загальні положення

Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради прагне зберегти територію закладу місцем роботи та навчання для викладачів, співробітників і студентів, де немає будь-яких форм забороненої дискримінації та переслідувань. Якщо у вас є сумніви з приводу такої поведінки, зверніться до психологічної служби інституту (контактний телефон: 0412-46-19-62) або куратора групи.

Заклад вищої освіти запрошує на навчання студентів з обмеженими можливостями. Створені умови для здобуття вищої освіти дітьми-інвалідами (інклюзивна освіта), дітьми-сиротами, дітьми, позбавленими батьківського піклування.

З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в наукових та навчальних працях викладачів, науково-педагогічних працівників інституту та студентів в закладі розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та студентів Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради».

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин студентами інституту регламентується «Положенням про порядок відпрацювання студентами Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять».

Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради дотримується стандартів, які сприяють повазі і людській гідності в освітньому середовищі, академічній доброчесності та професіоналізму. Сексуальні провини і насильство у відносинах в будь-якій формі суперечать місії і основним цінностям інституту, порушують політику інституту. Якщо ви, або хтось із ваших знайомих постраждав від сексуального насильства, переслідування або сексуальної експлуатації, зверніться до психологічної служби інституту (контактний телефон: 0412-46-19-62).

2. Структура силабусу навчальної дисципліни

2.1. Загальні відомості про викладача навчальної дисципліни

Назва дисципліни	ОСНОВИ МЕДСЕСТРИНСТВА
ППП	Сегедіна Яніна Петрівна – асистент кафедри «Сестринська справа»
Контактний телефон	063-769-49-06
E-mail:	sehedina.yana@gmail.com
Вебресурси	Viber / Telegram
Сторінка дисципліни на сайті інституту	В системі інтранет
Консультації	Пт. 14.00-16.00
	<i>Онлайн комунікація з використанням відео-або аудіотехнологій (Viber (+380637694906), ZOOM,Telegram, електронна пошта) в робочі дні з 9.00 до 17.00</i>

2.2. Назва навчальної дисципліни

«Основи медсестринства»

2.3. Призначення навчальної дисципліни

«Основи медсестринства» включає в себе вивчення теоретичних питань та практичних навичок та умінь при наданні медичної допомоги та формування компетентного погляду на професію, формування особистості медичного працівника, який володіє знаннями та вміннями, яка спрямована на забезпечення та збереження здоров'я і життя людини, охоплює вивчення понять, термінології та етико-деонтологічних аспектів в професійній діяльності з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та його ставлення до хвороби. Навчальна дисципліна вчить виконанню медичних маніпуляцій, наданню першої термінової медичної допомоги при гострих захворюваннях і нещасних випадках.

2.4. Мета вивчення навчальної дисципліни:

Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних, компетентних фахівців у галузі охорони здоров'я, сформувані теоретичні знання та практичні навички необхідні у професійній медичній діяльності, здатних вирішувати практичні проблеми і задачі діяльності у галузі охорони здоров'я, демонструвати володіння маніпуляційною технікою, надання долікарняної лікувально-профілактичної та санітарно-профілактичної допомоги, із застосуванням набутих системних знань з курсу «Основи медсестринства» як невід'ємної складової частини навчання і об'єктивної оцінки фахової придатності та майстерності, здатного використовувати сучасні знання на основі клінічних настанов з медицини невідкладних станів та надання екстреної допомоги на догоспітальному етапі.

2.5. Завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння теоретичних знань та практичних умінь при виконанні маніпуляцій;
- профілактика ускладнень захворювань;
- надання невідкладної допомоги із застосуванням правил професійної етики та деонтології;
- формування активної позиції щодо здорового способу життя;
- формування умінь застосовувати знання з навчальної дисципліни в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності;

2.6. Формат навчальної дисципліни

Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п. Під час сесії формат очний, у міжсесійний період – дистанційний.

2.7. Результати навчання

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки бакалавра медсестринства дана дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Загальні:

- здатність навчатися та самонавчатися;
- здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою;
- здатність бути критичним та самокритичним;
- здатність діяти на підставі етичних суджень;
- здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здатність застосовувати знання на практиці;
- здатність працювати в команді та брати на себе відповідальність;
- здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей;
- здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- відповідально ставитися до завдань і обов'язків.

Спеціальні (фахові, предметні):

- здатність обстежити хворих і постраждалих на наявність невідкладних станів;
- здатність проводити медичне сортування;
- здатність прийняти рішення про обсяг допомоги та госпіталізацію;
- здатність розраховувати дозу лікарських засобів, які вводяться пацієнту;
- здатність здійснювати медичні процедури і маніпуляції: інгаляції, ін'єкції; забезпечувати внутрішньокістковий та периферичний внутрішньовенний доступи.
- здатність виявляти та надавати допомогу при побічних реакціях на лікарські засоби;
- здатність встановлювати сечові катетери, шлункові зонди, забезпечувати прохідність верхніх дихальних шляхів, виконувати декомпресійну пункцію плевральної порожнини, встановлювати назо- та орофарингіальні повітропроводи, надгортанні повітропроводи, здійснювати інтубацію трахеї та хірургічне відновлення прохідності дихальних шляхів;
- здатність виконувати апаратні дослідження і невідкладні процедури та здійснювати підготовку пацієнта до інших досліджень;
- здатність дотримуватися принципів медичної деонтології, забезпечувати збереження лікарської таємниці та постійно удосконалювати свій професійний рівень.

Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення дисципліни «Основи медсестринства»:

- знати і розуміти роль та обов'язки парамедика в системі екстреної медичної допомоги.
- знати і розуміти анатомію, фізіологію та інші фундаментальні медичні науки, що лежать в основі спеціалізації «Екстрена медицина», на рівні, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми.
- знати і розуміти доцільне застосування сукупності навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнту/клієнту гідного ставлення, приватності/інтимності, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального підходу, толерантної та неосудної поведінки.
- знати і розуміти принципи інфекційної безпеки, збереження здоров'я при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур при переміщенні та транспортуванні постраждалого /пацієнта.

- знати групову належність затверджених лікарських засобів, особливості їх фармакокінетики та фармакодинаміки, способи введення, дозування, показання, протипоказання, взаємодію між собою, побічні ефекти, передозування та способи їх усунення, в т.ч. наркотиків.
- з абсолютною точністю продемонструвати методики введення лікарських засобів: внутрішньом'язово, підшкірно, внутрішньошкірно, довенно (в периферичні і центральні вени), внутрішньокістково.
- продемонструвати здатність використовувати належні комунікативні навички та поведінку з пацієнтом, його родиною, колегами та персоналом медичних закладів, у т.ч. однією із поширених європейських мов.

2.8. Обсяг та ознаки навчальної дисципліни:

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	20
Навчальна практика	46
Самостійна робота	54

Ознаки навчальної дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна\вибіркова
2021	1,2	2,3	223 «Медсестринство»	120/4	9	ПМК/Екзамен	Нормативна

2.9. Політика навчальної дисципліни

- Положення про розробку силабусів навчальних дисциплін; Положення про дистанційне навчання;
- Положення про організацію освітнього процесу;
- Порядок ліквідації академічної заборгованості студентів;
- Положення про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти;
- Положення про порядок створення та організацію екзаменаційної комісії;
- Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін;
- Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях науково-педагогічних;
- Положення про порядок проведення практики студентів;
- Положення про порядок відпрацювання студентами пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять;
- Положення про перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці для студентів;
- Положення про академічну мобільність;

- Положення про диплом з відзнакою;
- Положення про внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти та ін.

2.10. Навчально-методична карта навчальної дисципліни.

Тиждень, дата, години, аудиторія	Тема, основні питання <i>(розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)</i>	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль 1. Вступ. «Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів». «Застосування лікарських засобів». «Маніпуляційна техніка».							
Змістовий модуль 1. Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів.							
Згідно розкладу.	<p>Тема. Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів.</p> <p>Санітарно-протиепідемічний режим: мета, завдання, засоби забезпечення.</p> <p>Внутрішньолікарняна інфекції: проблеми, способи передачі. Групи ризику. Фактори, що впливають на можливість інфікування.</p> <p>Інфекційний контроль у лікувально-профілактичних закладах.</p> <p>Оброблення рук до і після виконання маніпуляції. Оброблення рук і слизових оболонок в разі контакту з біологічними рідинами.</p> <p>Значення дезінфекції та стерилізації виробів медичного призначення в профілактиці внутрішньолікарняної інфекції.</p> <p>Види, методи та режими дезінфекції в лікувально-профілактичних закладах.</p> <p>Приготування і використання дезінфекційних розчинів. Правила</p>	Лекція.	Презентація.	1. – с. 22-32, 32-90 2. – с. 181-206, 218-256, 263-280	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу.

	зберігання дезінфекційних розчинів та правила техніки безпеки при роботі. Дезінфекція предметів догляду за пацієнтом.						
Згідно розкладу.	<p>Тема. Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Типи лікувально-профілактичних закладів.</p> <p>Безпечне лікарняне середовище.</p> <p>Передстерилізаційне очищення шприців, голки, гумових виробів. Мийні розчини, приготування, критерії використання. Контроль якості передстерилізаційного очищення: реактиви, постановка, критерії оцінювання.</p> <p>Стерилізація. Стерилізація в сухожаровій шафі: режим стерилізації, контроль за режимом, види упаковки медичних інструментів. Автоклавування: режим стерилізації, контроль за режимом, види упаковки медичних інструментів.</p> <p>Поняття про асептику та антисептику, їх значення, засоби досягнення.</p> <p>Дезінфекція і утилізація одноразових медичних виробів.</p> <p>Централізоване стерилізаційне відділення: обладнання, функції.</p> <p>Профілактика передачі вірусів парентеральних гепатитів і ВІЛ-інфекції в лікувально-профілактичних закладах: шляхи інфікування, загальні застережні заходи.</p> <p>Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед ризиком ВІЛ-інфікування).</p> <p>Типи лікувально-профілактичних закладів, їх структура і функції.</p> <p>Лікувально-охоронний режим та його</p>	Лекція.	Презентація.	1. – с. 32-90, 42-89 2. – с. 207-280, 287- 360	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу.

	значення для пацієнта.						
Змістовий модуль 2. Застосування лікарських засобів. Маніпуляційна техніка.							
Згідно розкладу.	<p>Тема: Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Зовнішній та ентеральний спосіб введення ліків.</p> <p>Вимоги до зберігання лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів в організм, їх характеристика. Особливості практичного застосування лікарських форм. Виписування й отримання ліків в умовах лікувально-профілактичних установ. Правила зберігання, розміщення й обліку лікарських засобів у відділенні. Зберігання й облік препаратів. Правила роздачі лікарських засобів. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, негативне ставлення пацієнта до терапії антибіотиками). Виписка, облік і зберігання лікарських засобів. Оформлення журналів обліку лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів. Право пацієнта на інформацію про лікарські засоби. Необхідність отримання поінформованої згоди пацієнта на введення ліків. Навчання пацієнта прийманню різних форм лікарських засобів ентерально, сублінгвально. Використання мазі, присипок, пластирів, розчинів, настоянок.</p>	Лекція.	Презентація.	1. – с. 190-208 2. – с. 567-578, 605-617 5. – с. 76-97	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу.

	Інгаляційний спосіб введення лікарських засобів через рот та ніс. Введення супозиторій у пряму кишку.						
Згідно розкладу.	Тема: Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Парентеральне введення лікарських засобів. Інструментарій для парентерального введення лікарських засобів. Види шприців та голок. Ціна поділок шприца. Набирання лікарських засобів із ампул і флаконів. Розведення порошку у флаконі. Анатомічні ділянки для виконання різних видів ін'єкцій. Ускладнення, що виникають при парентеральному способі введення лікарських засобів.	Лекція.	Презентація.	1. – с. 210-257 2. – с. 579-605, 618-658 5. – с. 98-119	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу.
Згідно розкладу.	Тема. Лабораторні та інструментальні методи дослідження у разі невідкладних станів. Характеристика основних методів лабораторного обстеження пацієнта, роль парамедика в проведенні діагностичних обстежень. Підготовка пацієнта, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження. Лабораторне дослідження харкотиння: бактеріологічне, загальне. Лабораторне дослідження калу, сечі. Характеристика основних методів інструментального обстеження пацієнтів. Підготовка пацієнтів до рентгенологічного обстеження шлунка, жовчного міхура, кишок, нирок, сечового міхура. Підготовка пацієнта до ендоскопічного обстеження: бронхоскопії, езофагогастроуденоскопії, колоноскопії,	Лекція.	Презентація.	1. – с. 294-330 2. – с. 744-781 5. – с. 15-24	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу.

	<p>цистоскопії.</p> <p>Підготовка пацієнта до ультразвукового обстеження.</p> <p>Підготовка пацієнта до проведення пункцій (абдомінальної, плевральної, люмбальної), догляд за пацієнтами після пункції.</p>						
Згідно розкладу.	<p>Тема: Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Безпечне лікарняне середовище. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Парентеральне введення лікарських засобів. Інструментарій для парентерального введення лікарських засобів.</p> <p>Санітарно-протиепідемічний режим: мета, завдання, засоби забезпечення.</p> <p>Внутрішньолікарняна інфекції: проблеми, способи передачі. Групи ризику. Фактори, що впливають на можливість інфікування.</p> <p>Інфекційний контроль у лікувально-профілактичних закладах (Чинні накази МОЗ України). Поняття про асептику та антисептику, їх значення, засоби досягнення. Методи антисептики: фізичний, хімічний, біологічний.</p> <p>Оброблення рук до і після виконання маніпуляції. Оброблення рук і слизових оболонок в разі контакту з біологічними рідинами.</p> <p>Дезінфекція і утилізація одноразових медичних виробів.</p> <p>Профілактика передачі вірусів парентеральних гепатитів і ВІЛ-інфекції в лікувально-профілактичних закладах:</p>	Практичне заняття.	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття</p> <p>Тема: Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів.</p> <p>Безпечне лікарняне середовище.</p> <p>Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів.</p> <p>Парентеральне введення лікарських засобів.</p> <p>Інструментарій для парентерального введення лікарських засобів.</p>	<p>1. – с. 22-25, 32-90, 210-214</p> <p>2. – с. 181-186, 207-218, 256-263, 263-280, 579-583, 618-621</p> <p>5. – с. 99-101</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.</p> <p>Вивчити навички згідно протоколу № 460.</p> <ul style="list-style-type: none"> - дезінфекція та утилізація використаного одноразового медичного інструментарію; - дотримання техніки безпеки при роботі з біологічними рідинами; - миття рук (гігієнічний рівень); - оброблення рук до і після виконання будь-якої маніпуляції. - оброблення рук і слизових оболонок при контакті з біологічними рідинами; 	14 балів	Згідно розкладу.

	<p>шляхи інфікування, загальні застережні заходи.</p> <p>Анатомічні ділянки для парентерального введення лікарських засобів.</p> <p>Інструментарій для парентерального введення лікарських засобів. Види шприців та голки. Ціна поділок шприца. Набирання лікарських засобів із ампул і флаконів.</p>				<ul style="list-style-type: none"> - використання засобів індивідуального захисту (маска, халат, окуляри, шапочку, фартух); - вміння знімати використані рукавички, халат, маску; - збирання одноразового стерильного шприца; - набрання лікарських засобів з ампул і флаконів. 		
Згідно розкладу.	<p>Тема: Розведення, розрахунок дози та введення антибіотиків.</p> <p>Внутрішньошкірні ін'єкції.</p> <p>Внутрішньом'язові ін'єкції.</p> <p>Поняття про антибіотики (форма їх випуску, основні групи, лікувальна дія). Розчини для розчинення антибіотиків. Правила розведення, розрахунку, набрання призначеної дози та введення антибіотиків внутрішньошкірно та внутрішньом'язово.</p> <p>Внутрішньошкірні ін'єкції. Анатомічні ділянки для виконання внутрішньошкірних ін'єкцій.</p> <p>Види шприца і голки.</p> <p>Техніка внутрішньошкірних ін'єкцій.</p> <p>Оцінювання отриманих результатів.</p> <p>Особливості виконання</p>	Практичне заняття	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття</p> <p>Тема: Розведення, розрахунок дози та введення антибіотиків.</p> <p>Внутрішньошкірні ін'єкції.</p> <p>Внутрішньом'язові ін'єкції.</p>	<p>1. – с. 215-222, 227-234</p> <p>2. – с. 584-585, 588-592, 621-624</p> <p>5. – с. 103-105, 109-110</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Вивчити навички згідно протоколу № 460.</p> <ul style="list-style-type: none"> - розведення і розрахунок дози антибіотика; - внутрішньошкірна ін'єкція (проба на індивідуальну чутливість до антибіотика). - внутрішньошкірна ін'єкція (проба Манту); - техніка 	14 балів	Згідно розкладу.

	внутрішньом'язових ін'єкцій. Анатомічні ділянки, вибір шприца та голки, техніка виконання внутрішньом'язової ін'єкції.				виконання внутрішньом'язових ін'єкцій. - знезараження одноразових шприців і голок після їх використання.		
Згідно розкладу.	Тема: Венепункція. Внутрішньовенні ін'єкції. Внутрішньовенне краплинне введення ліків. Анатомічні ділянки, вибір шприца та голки для виконання внутрішньовенних ін'єкцій. Техніка виконання внутрішньовенних ін'єкцій, взяття крові для лабораторного дослідження. Взяття крові для бактеріологічного дослідження, за допомогою вакуумної системи. Збирання та заповнення системи одноразового використання для внутрішньовенних краплинних уведень лікарських засобів. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів, заміна використаного флакона, постановка периферичного катетера.	Практичне заняття	Методичні рекомендації до практичного заняття Тема: Венепункція. Внутрішньовенні ін'єкції. Внутрішньовенне краплинне введення ліків.	1. – с. 235-245, 246-252, 256-257 2. – с. 593-595, 601-605, 627-635, 635-640 5. – с. 24-29, 111-113, 113-118	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Вивчити навички згідно протоколу № 460. - техніка накладання венозного джгута; - взяття крові з вени для лабораторного дослідження (на фантомі); - взяття крові на коагулограму; - взяття крові на наявність алкоголю; - взяття крові для бактеріологічного дослідження; - взяття крові на наявність ВІЛ, СНІД; - взяття крові для біохімічного дослідження; - взяття крові для	14 балів	Згідно розкладу.

					<p>загального аналізу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - техніка забору крові з вени за допомогою вакуумної системи; - техніка автогемотерапії; - техніка виконання внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів. - техніка в/в введення кальцію хлориду 10%; - знезараження одноразових шприців і голок після їх використання. - збирання і заповнення системи одноразового використання для внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів; - підключення системи для внутрішньовенного краплинного введення лікарських		
--	--	--	--	--	---	--	--

					засобів; - постановка периферичного катетера та догляд за ним.		
Згідно розкладу.	<p>Тема: Підшкірні ін'єкції. Ускладнення ін'єкцій та їх профілактика.</p> <p>Особливості виконання підшкірних ін'єкцій. Техніка виконання підшкірних ін'єкцій. Анатомічні ділянки для виконання підшкірних ін'єкцій. Ціна поділки різних видів шприців, у тому числі інсулінових. Розрахунок дози інсуліну.</p> <p>Ускладнення, що виникають при парентеральному способі введення лікарських засобів.</p> <p>алергійні реакції (місцеві, загальні, анафілактичний шок). Протишоковий набір. Віддалені ускладнення (СНІД, гепатити). Розвиток інфільтрату (причини, ознаки, лікування, профілактика). Пломка голки, повітряна й жирова емболія, помилкове введення препарату. Механічне ушкодження нервових стовбурів. Причини та ознаки виникнення тромбофлебіту. Гематома (профілактика, лікування). Сепсис (основні ознаки, причини, профілактика). Тактика медичної сестри.</p> <p>Чинні накази, інструкції та методичні вказівки МОЗ України щодо профілактики СНІДу, вірусного гепатиту.</p>	Практичне заняття	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття</p> <p>Тема: Підшкірні ін'єкції.</p> <p>Ускладнення ін'єкцій та їх профілактика.</p>	<p>1. – с. 223-227, 252-256</p> <p>2. – с. 585-588, 598-600, 624-627,</p> <p>5. – с. 105-109, 164-177</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Вивчити навички згідно протоколу № 460.</p> <ul style="list-style-type: none"> - підшкірна ін'єкція (уведення інсуліну); - підшкірна ін'єкція (уведення олійного розчину); - правила користування інсуліновим шприцом, шприц-ручкою; - особливості та техніка введення гепарину; - знезараження одноразових шприців і голки після їх використання. - профілактика ускладненням, що можуть виникнути при 	14 балів	Згідно розкладу.

					парентеральному способі введення лікарських засобів.		
Згідно розкладу.	ПМК-1	Практичне заняття	Методичні рекомендації до проведення ПМК-1	-	-	40 балів	Згідно розкладу.
Модуль 2.							
Змістовий модуль 3. Спостереження та догляд за пацієнтами у разі невідкладних станів.							
Згідно розкладу.	Тема. Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції органів кровообігу. Клінічні симптоми захворювань кровообігу. Пульс, характеристика, анатомічні ділянки для дослідження пульсу, дослідження пульсу на променевій артерії, реєстрація отриманих даних у температурному листку. Види порушення пульсу (тахікардія, брадикардія, аритмія). Дефіцит пульсу. Артеріальний тиск: техніка вимірювання, реєстрація отриманих даних, нормальні показники АТ згідно з даними ВООЗ. Можливі проблеми пацієнта: біль у серці, запаморочення, брадикардія, тахікардія, аритмія, гіпотензія, гіпертензія тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом.	Лекція.	Презентація.	1. – с. 148-155 2. – с. 510-513, 543-547 5. – с. 8,11-12	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу.
Згідно розкладу.	Тема: Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції органів кровообігу. Пульс. Його характеристика (ритм, частота, наповнення, напруження). Техніка дослідження пульсу; реєстрація результатів (цифрове та графічне в температурному листку). Порушення пульсу: брадикардія, тахікардія, аритмія.	Практичне заняття	Методичні рекомендації до практичного заняття Тема: Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями	1. – с. 148-155 2. – с. 510-513, 543-547 5. – с. 8,11-12	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Вивчити навички згідно протоколу № 460. - дослідження пульсу, вказування його	9 балів	Згідно розкладу.

	<p>Артеріальний тиск (систоличний, діастолічний, пульсовий). Вимірювання артеріального тиску (АТ). Види тонометрів. Цифрове і графічне записування артеріального тиску. Вікові особливості артеріального тиску. Симптоми підвищення чи зниження тиску. Симптоми порушення АТ при хворобах органів кровообігу. Спостереження та догляд за пацієнтами з порушеннями функції системи кровообігу. Можливі проблеми пацієнта: тахікардія, брадикардія, аритмія, гіпотензія, гіпертензія тощо.</p>		та порушенням функції органів кровообігу.		<p>властивості, реєстрація отриманих показників;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вимірювання артеріального тиску, реєстрація отриманих даних; - визначення добового діурезу, водного балансу; - визначення набряків. 		
Згідно розкладу.	<p>Тема: Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта. Термометрія. Спостереження та догляд за пацієнтом при порушенні терморегуляції.</p>	Лекція	Презентація.	<p>1. – с. 129-145 2. – с. 495-498, 513-528, 546-558 5. – с. 9-11, 158-163</p>	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу.
Згідно розкладу.	<p>Тема. Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта. Термометрія. Особливості спостереження за пацієнтами в кожній стадії гарячки. Термометрія: будова термометра, правила зберігання та користування термометром, види термометрів, правила вимірювання температури тіла, реєстрація результатів, цифрове і графічне записування даних термометрії. Види температурних кривих, стадії гарячки, основні симптоми. Особливості спостереження та догляду за пацієнтами в кожній стадії. Зниження температури тіла (критичне, літичне). Вікові особливості температурних</p>	Практичне заняття	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття Тема: Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта. Термометрія. Особливості спостереження за пацієнтами в кожній стадії гарячки.</p>	<p>1. – с. 129-135 2. – с. 495-498, 546-547 5. – с. 9-10</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Вивчити навички згідно протоколу № 460.</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінювання даних фізичного обстеження пацієнта: зовнішній вигляд, свідомість, положення у ліжку, колір та вологість шкіри і слизових оболонок; - вимірювання 	9 балів	Згідно розкладу.

	реакцій. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, маячіння, спрага, криза).				<ul style="list-style-type: none"> - температури тіла; - реєстрація даних термометрії в температурному листі; - дезінфекція і зберігання термометрів; - надання допомоги пацієнту з гарячкою; - надання медичної допомоги пацієнтові під час критичного зниження температури тіла. 		
Згідно розкладу.	Тема: Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції органів дихання. Клінічні симптоми захворювання органів дихання. Можливі проблеми пацієнта: задишка, кашель, кровохаркання. Оксигенотерапія.	Лекція	Презентація	1. – с. 138-145 2. – с. 506-509 5. – с. 10-11, 158-163	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу.
Згідно розкладу.	Тема: Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції органів дихання. Оксигенотерапія. Дихання (частота, глибина, ритм). Визначення частоти дихання. Визначення життєвої ємності легень (спірометрія). Основні симптоми при захворюванні органів дихання. Задишка (інспіраторна, експіраторна, змішана). Кашель характер кашлю (сухий, вологий). Кровохаркання (характер харкотиння, користування	Практичне заняття	Методичні рекомендації до практичного заняття Тема: Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції органів	1. – с. 138-145 2. – с. 506-509 5. – с. 10-11, 158-163	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Вивчити навички згідно протоколу № 460. <ul style="list-style-type: none"> - визначення частоти, глибини, ритму дихання; - визначення життєвої ємності легень за допомогою 	9 балів	Згідно розкладу.

	індивідуальною плювальницею). Ядуха, механізм розвитку. Патологічні типи дихання: Куссмауля, Чейна-Стокса, Біота. Оксигенотерапія: методи, показання до застосування. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, сухість у роті, кашель).		дихання. Оксигенотерапія		спірометра; - допомога пацієнту під час кашлю, задишки, кровохаркання, легеневої кровотечі; - вміння подавати кисень з кисневої подушки, централізоване подавання кисню через носові катетери. - навчання пацієнта користуватися кишеньковим інгалятором;		
Згідно розкладу.	Тема: Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції органів травлення. Клінічні симптоми при захворюваннях органів травного каналу. Можливі проблеми пацієнта: блювання, аспірація блювотних мас, метеоризм, закрепи тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом.	Лекція	Презентація	1. – с. 261-264 2. – с. 665-677, 687 5. – с. 120-127	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.	0	Згідно розкладу.
Згідно розкладу.	Тема: Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції органів травлення. Спостереження та догляд за пацієнтами під час блювання, надання допомоги при аспірації блювотних мас. Промивання шлунка з лікувальною та діагностичною метою. Особливості	Практичне заняття	Методичні рекомендації до практичного заняття Тема: Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального	1. – с. 261-264, 267-274 2. – с. 665-677, 686-696, 5. – с. 120-127, 142-157	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Вивчити навички згідно протоколу № 460. - навчання пацієнта і членів його сім'ї	9 балів	Згідно розкладу.

	<p>промивання шлунка пацієнтів, які перебувають у непритомному стані. Види клізм: очисна, сифонна. Показання, протипоказання і можливі ускладнення при встановленні клізм та газовідвідної трубки. Надання допомоги при метеоризмі. Застосування газовідвідної трубки (на фантомі). Можливі проблеми пацієнта (наприклад, закріп, посилене газоутворення в кишківнику (метеоризм), відчуття сорому). Види клізм: послаблювальні (олійна і гіпертонічна), лікувальні (мікроклізма, краплинна), живильна. Показання, протипоказання і можливі ускладнення при встановленні клізм.</p>		<p>стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції органів травлення.</p>		<p>елементам само догляду; - надання допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас; - промивання шлунка пацієнта в свідомому та непритомному стані (на фантомі); - взяття промивних вод шлунка для дослідження. - застосування очисної клізми; - застосування сифонної клізми; - застосування газовідвідної трубки; - застосування лікувальної клізми; - застосування послаблювальних клізм; - застосування газовідвідної трубки.</p>		
<p>Згідно розкладу.</p>	<p>Тема: Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції нирок та сечовивідної системи. Спостереження та</p>	<p>Лекція</p>	<p>Презентація.</p>	<p>1. – с. 275-280, 156-165 2. – с. 700-715 5. – с. 134-141</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.</p>	<p>0</p>	<p>Згідно розкладу.</p>

	<p>догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами. Клінічні симптоми при захворюваннях органів сечової системи. Дизуричні розлади: нетримання або затримка сечі, анурія, олігоурія, поліурія тощо. Катетеризація та промивання сечового міхура. Спостереження та догляд за пацієнтом.</p>						
Згідно розкладу.	<p>Тема: Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції нирок та сечовивідної системи. Спостереження та догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами. Догляд за пацієнтами при нетриманні сечі, користування сечоприймачами. Навчання пацієнта та членів його сім'ї користуванню сечоприймачем. Догляд при затримці сечі, катетеризація сечового міхура м'яким катетером (на фантомі). Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх розриву сечового міхура, страх інфікування).</p>	Практичне заняття	<p>Методичні рекомендації до практичного заняття Тема: Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта із захворюваннями та порушенням функції нирок та сечовивідної системи. Спостереження та догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами.</p>	<p>1. – с. 275-280, 156-165 2. – с. 700-715 5. – с. 134-141</p>	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Вивчити навички згідно протоколу № 460.</p> <ul style="list-style-type: none"> - проведення катетеризації сечового міхура гумовим катетером, у тому числі катетером Фолея; - звільнення дренажного мішка від сечі; - промивання (інстиляція) сечового міхура; - догляд за промежиною пацієнта (пацієнтки) із сечовим катетером; - догляд за тяжкохворими та агонуючими 	9 балів	Згідно розкладу.

					<ul style="list-style-type: none"> - пацієнтами. - подавання сечоприймача лежачому пацієнту; - підкладання судна тяжкохворому пацієнту; - виконання реанімаційних заходів (непрямий масаж серця (експресія грудної клітки) штучна вентиляція легень). 		
Згідно розкладу.	ПМК-2	Практичне заняття	Методичні рекомендації до проведення ПМК-2	-	-	40 балів	Згідно розкладу.

2.11. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною та практичною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: ПМК, іспит.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної дисципліни, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (залік, ПМК) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється: **«відмінно»** – студент дає вичерпні, обґрунтовані,

теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань; **«добре»** – студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань; **«задовільно»** – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань; **«незадовільно з можливістю повторного складання»** – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань. Підсумкова (загальна) оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК) – 40 балів, а також складання іспиту оцінювання якого призначається 100 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Основи медсестринства»

Модуль 1

Поточне тестування та самостійна робота				ПМК	ІДРС	Сума
Модуль 1						
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		40	4	100
T1	T2	T3	T4			
14	14	14	14			
60						

Модуль 2						ПМК	ІДРС	Сума
Змістовий модуль 1								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	6	100
9	9	9	9	9	9			
60								

Примітка: T1, T2...T9 – тема практичних занять згідно програми, ПМК – підсумковий модульний контроль.

Оцінювання студента відбувається згідно «Положення про організацію освітнього процесу»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, , практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

2.12. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Касевич, Н. М. Основи медсестринства в модулях: навч. посіб. / Н. М. Касевич ; рец.: В. П. Баштан, О. В. Шкільна. - 3-є вид., виправ. - К. : ВСВ "Медицина", 2018. - 480 с.
2. Лісовий, В. М. Основи медсестринства: підручник / В. М. Лісовий, Л. П. Ольховська, В. А. Капустник. - 2-е вид., перероб. - К. : ВСВ "Медицина", 2013. - 792 с.
3. Касевич, Н. М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підручник / Н. М. Касевич; за ред. В. І. Литвиненка. - 7-е вид., виправ. - К. : ВСВ "Медицина", 2017. - 424 с.
4. Савка, Л. С. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л. С. Савка, Л. І. Разінкова, О. І. Коцар; за ред. Л. М. Ковальчука. - 3-є вид., перероб. і доп. - К. : ВСВ "Медицина", 2017. - 600 с.
5. Протоколи медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом і виконання основних медичних процедур та маніпуляцій / М. К. Хобзей [та ін.]. - 2-е вид. - К. : ВСВ Медицина, 2015. - 256 с.

Допоміжна

1. Марушко Ю. В. Маніпуляції в педіатрії. Показання та техніка виконання: навч. посіб. / Ю. В. Марушко, Т. В. Гищак, Ю. І. Тодика. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 144 с.
2. Медсестринський догляд за пацієнтом: стандарти медсестринських процедур, маніпуляцій та планів догляду і навчання: навч. посіб. / І. Я. Губенко [та ін.]. - К. : ВСВ "Медицина", 2008. - 304 с.

3. Пасечко, Н. В. Основи сестринської справи: підручник / Н. В. Пасечко, М. О. Лемке, П. Є. Мазур. - 2-ге вид. - Тернопіль : ТДМУ "Укрмедкнига", 2016. - 544 с.
4. Гаврилюк, О. Ф. Основи медсестринства. Практикум: навч. посіб. / О. Ф. Гаврилюк, Л. С. Залюбівська. - К. : ВСВ "Медицина", 2010. - 352 с.
5. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л. С. Савка ; за ред.: Л. М. Ковальчука, О. В. Кононова. - 2-е вид. виправ. - К. : ВСВ Медицина, 2013. - 480 с.
6. Догляд за хворими: підручник / О. М. Ковальова [та ін.] ; за ред. О. М. Ковальнової [та ін.]. - 3-є вид. виправ. - К. : ВСВ "Медицина", 2015. - 488 с.
7. Лойко, В. В. Медсестринський процес: підручник / В. В. Лойко. - К. : Товариство Червоного Хреста України, 2001. - 526 с.
8. Медичні маніпуляції в алгоритмах: посіб. / Л. С. Білик [та ін.] ; за ред. Л. С. Білика. - 3-ге вид., без змін. - Тернопіль : ТДМУ "Укрмедкнига", 2016. - 324 с.
9. Касевич, Н. М. Практикум із сестринської справи: навч. посіб. / Н. М. Касевич. - К. : "Здоров'я", 2008. - 464 с.

Викладач _____

(підпис)